

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 23.9.2013
čj. SRS 051530/2013

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 18 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 26.8. – 22.9.2013

1. Počasí

Ve sledovaném období převládalo poměrně chladné proměnlivé počasí se srážkami různé intenzity. V posledním srpnovém týdnu došlo k ochlazení na 18 °C a k dešťovým srážkám a od čtvrtka 29.8. k vyjasnění a oteplení až na 24 °C. První týden v září se opět ochladilo na odpoledních 17 °C. Ve druhém a třetím zářijovém týdnu převažovalo oblačno s na většině území oblasti vydatnými dešťovými srážkami a odpoledními teplotami 9 až 16 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Deštivé počasí ve sledovaném období oddalovalo sklizeň hlíz bramboru a setí ozimých obilnin. Zaseté porosty ozimých řepk úspěšně vzcházely z důvodu dostatečné půdní vlhkosti. Většina porostů kukuřic v oblasti je nízkého vzrůstu a silně prořídla vlivem sucha v období růstu. Začíná sklizeň kukuřice na siláž a již začala sklizeň brambor.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 99, sklizené zrna)

Místy se vyskytovali **černě v klasech (*Alternaria* spp., *Cladosporium* spp.)** – např. na Tachovsko (Olbramov, 28.8.).

KUKUŘICE (RF 67 - 85, samčí květenství: květ ukončen; vlákna blizen začínají zasychat až vosková (silážní) zralost, zrna žlutavá až žlutá: těstovitá konzistence: asi 55 % sušiny zrna)

Slabý výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** byl pozorován v okrese Klatovy (Hradešice, 27.8., Bezděkov u Klatov, 30.8., Dolany u Klatov, 12.9., Strašín u Sušice, 20.9.), Domažlice (Vránov, 4.9., Březí u Meclova a Srby u Horšovského Týna, 19.9.), Tachov (Kočov, 17.9.).

Preventivní ochrana spočívá v kvalitní orbě po sklizni, střídání plodin, vyrovnané výživě, přiměřené hustotě porostu, omezení mechanického poškození rostlin a chemické ochraně proti bzunce ječné (infekce do zraněných míst). Vzhledem k biologii patogenu nelze využít moření osiva. Není registrován žádný fungicid.

Slabý výskyt **obecné listové spály kukuřice (*Setosphaeria turcica*)** byl zjištěn v okrese Klatovy (Rabí, 20.9. a Břežany 13.9.).

V okrese Tachov (Kočov, 17.9.) a Klatovy (Dolany u Klatov, 12.9., Bílenice, Strašín u Sušice a Rabí 20.9.) byl zjištěn slabý výskyt larev **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)**.

Účinnost chemické i biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou aktualizovány na webových stránkách SRS. Počátek i průběh letu lze monitorovat také pomocí sum efektivních teplot. Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených vajíček začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavou hlavou.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 8 - 14, hypokotyl s děložními listy prorůstá k povrchu půdy až 4. pravý list vyvinutý)

V okrese Klatovy (Svrčovec, 12.9.) bylo pozorováno **poškození porostu vodní erozí**.

První slabý výskyt dospělců **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** na listech byl zaznamenán v okrese Tachov (Velký Rapotín, 3.9. a pak 6.9. a 10.9.) a poté v okresech Rokycany (Újezd u Svatého Kříže, 3.9., 11.9. a 17.9.), Domažlice (Domažlice, 5.9., 10.9. a 17.9.) a Klatovy (Rozsedly, 20.9.).

Chemická ochrana se provádí mořením osiva a aplikací insekticidů proti dospělcům. Ošetření se na podzim doporučuje při 1 – 3 broucích na 1 m řádku.

V okrese Rokycany (Újezd u Svatého Kříže, 3.9.) a Plzeň – sever (Vochoz, 3.9.) byl pozorován první slabý výskyt **slimáčka síťkovaného (*Deroceras reticulatum*)**.

Jedinci slimáček se sledují pod nalíčenými pastmi např. z vlnité lepenky překryté černou folií ve tvaru čtverce o straně 50 cm. Prahem škodlivosti jsou 3 jedinci na 1 past a 1 den.

K preventivním opatřením patří likvidace posklizňových zbytků, výdrolu a plevelů. Po zjištění výskytu je nejvhodnější moluskocid aplikovat do řádků při setí nebo 2 až 3 dny před vzejitím.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 79 - 99, první bobule odpadávají až hlízy odloučené od stonků)

Slabý výskyt **viróz (*Potato virus Y* a *Potato leafroll virus*)** byl sledován na Domažlicku (Koloveč, 11.7. a Těšovice u Kolovče, 11.7.).

Napadení rostlin se pozoruje jednorázově při průměrné výšce porostu 15 – 20 cm a pak v době od konce července do začátku dozrávání.

Slabý výskyt **bakteriálního černání stonku (*Erwinia carotovora*)** byl pozorován v okrese Klatovy (Klatovy, 30.8.).

Preventivním opatřením je zdravá sadba a narašení nebo naklíčení sadby, aby porost rychle vzešel a klíčky byly méně ohrožené infekcí. Infekci lze také omezit zabráněním mechanického poškození hlíz.

V okrese Karlovy Vary (Krásné Údolí, 9.9.) a Klatovy (Klatovy, 30.8.) byl pozorován slabý výskyt **vločkovitosti hlíz bramboru (*Thanatephorus cucumeris*)**.

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Sleduje se výskyt příznaků choroby na nati rostlin.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

Střední výskyt **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)** byl pozorován v okrese Tachov (Staré Sedliště, 27.8. a 3.9. a Olbramov, 28.8.), Cheb (Dolní Dvory, 27.8. a 3.9.) a Klatovy (Klatovy, 6.9. a 13.9.). Slabý výskyt zjištěn v okrese Rokycany (Němčovice, 11.9.) a Klatovy (Rabí, 20.9.).

V okrese Karlovy Vary (Krásné Údolí, 9.9.) byl na hlízách zaznamenán výskyt **aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru (*Streptomyces scabiei*)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Ochrana spočívá ve výběru vhodné odrůdy a optimální agrotechnice.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 77 - 87, plod dosahuje asi 70 % konečné velikosti až sklizňová zralost)

Vlivem letního **sucha** jsou sady téměř bez jablek nebo jsou jablka menší.

V okrese Tachov (Velké Dvorce, 29.8.) pozorován silný výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** na plodech a na stejném místě střední výskyt na listech.

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekce, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5) 7 až 10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1 až 2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémové a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla, šestý den nebo další dny po předchozím ošetření.

Slabý výskyt poškození plodů **moniliniovou hnilobou jablek (*Monilinia fructigena*)** byl pozorován v okrese Tachov (Velké Dvorce, 29.8.).

Základem ochrany jsou preventivní opatření, zejména taková, která zajišťují vzdušnost porostu a korun stromů. Důsledně je třeba odstraňovat a likvidovat napadené hnijící a mumifikované plody. Významná jsou také opatření proti poranění plodů, zejména ochrana proti obaleči jablečnému. Před sklizňové chemické ošetření spolu se šetrnou sklizní omezí rozvoj moniliové hniloby během skladování.

V okrese Tachov (Velké Dvorce, 29.8.) byl pozorován slabý výskyt **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** na listech.

V okrese Rokycany (Němčovice, 6.9.) byl zachycen ve feromonových lapácích střední výskyt samců **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** a v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 29.8.) slabý výskyt.

Sledování letu dospělců obaleče jablečného do feromonových lapáků se provádí 2 krát týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapácích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3 až 4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

V okrese Rokycany (Němčovice, 6.9.) byl zaznamenán slabý výskyt samců **obaleče jabloňového (Argyroplote variegana)**.

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9.

Termín larvicidního ošetření je cca 7 - 12 dní po vrcholu letové vlny.

Peckoviny

SLIVŮN (RF 89, konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

Ve feromonových lapácích zjištěn slabý výskyt samců **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** (Nebílovy, 26.8., 29.8. a 4.9.). Ve feromonových lapácích zjištěn slabý výskyt samců **obaleče východního (Grapholita molesta)** v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 29.8.).

Sledování letu dospělců obaleče švestkového a obaleče východního do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

SVĚTELNÉ LAPAČE

Osenice černé C (Xestia c-nigrum) byla pravidelně zachycována ve všech světelných lapačích oblastí. Občasný výskyt **zavíječe kukuřičného (Ostrinia nubilalis)** byl v nízkém počtu pozorován ve světelném lapači na Klatovsku (Horažďovice) a na Domažlicku (Staňkov).

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová